

ПО ПОВОД ЕДНА ИЗЛОЖБА

KERAMIKATA KAKO
UMETNOST

● Михо Лазаров и Раде Перчуклиевски, двајцата пионери на македонската керамика, говорат за моментните интересирања на творците во оваа област

Деновиве во Центарот за култура и информации во тек е изложбата на керамичката секција при Друштвото на ликовните уметници за применета уметност од Македонија. На неа, од вкупно 12-те членови, се претставуваат девет. Интензитетот со кој оваа секција се појавува на редовни годишни изложби кај нас, потоа активноста во учеството на нејзините членови во работата на македонските и југословенски колонии за керамика, како и неодамнешното влегување на шест нејзини членови во југословенската селекција за изложбата „Југословенска керамика '81“ што се одржа во Париз, се очигледни факти за една раздвиженост и убава творечка состојба што се одржува неколку години и има тенденција да продолжи во иднина. Изложбата и податоците што таа ги дава за рамките во кои се движат интересирањата на македонските керамичари, се поводот за разговор со двајцата пионери во овој вид ликовно творештво, Михо Лазаров и Раде Перчуклиевски. Вториот истовремено е и претседател на секцијата за керамика при ДЛУПУМ. Првото наше прашање гласеше: **Што значи традицијата за керамиката: синтеза на обрасци и форми што го неутрализираат или потенцираат локалното?**

Лазаров: Македонската современа керамика во рамките на југословенската, своите почетоци ги забележа најдочна. На почетокот, во 60-тите години, таа претставуваше црпење на одликите од традиционалната керамика, за во еден момент да прекине со стеснетоста и собраноста што таа ја наметнуваше во смисла на можноста за изразување. Подоцна, почнувајќи да работиме на синтезата на пластиката, бојата

Михо Лазаров: Керамопластика

и керамиката како материјал. Почнавме да креираме и да се доближуваме до другите уметности.

Перчуклиевски: Поврзувањето на керамиката со традицијата неминовно значи размислување за нејзината утилитарна вредност. Меѓутоа, во последните десет години, ние се ослободивме од оваа нејзина одлика, и керамиката ја афирмираме како уметничка гранка.

■ Забележлив е елементот на експериментирање во уникатната керамика. Како вие го објаснувате „бегањето“ во другите ликовни дисциплини?

Перчуклиевски: Експериментирањето кое во најновите керамички дела некои дури го гледаат и како неагација на керамиката како дисциплина, јас не би го карактеризирал така. Оваа тенденција не е неагација, туку повеќе отстапување од традиционалните елементи и настојување за барање на ново. Тоа е, на некој начин, пркосење на скулпторите. Обидот за синтеза со другите уметности и архитектурата во оние релејефи во Стопанска банка најдобро ја илустрираат таа потреба од барање нови форми за изразување и нови права за кои керамичарите се борат.

Лазаров: Сведоци сме како чинијата како форма, кај неколкумина автори на оваа изложба веќе ја нема или ја изгубила употребната вредност, а ја развива декоративната. Керамиката се повеќе станува со ентериерска функција, има галеријска вредност. За тоа во еден дел е „виновна“ индустријата, која уште на почетокот не покажа интересирање за она што го работиме. Утилтарната керамика е интересна само ако е индустриски производ, што значи дека само така може да дојде во рацете на поголем број љубители.

■ Кои карактеристики можат да се земат како општи за ова што сега се создава во керамичката секција при ДЛУПУМ?

Перчуклиевски: Мишевски, Аврамчев, Лазаров и јас создаваме дела кои се примери за она доближување на керамиката до другите уметности: сликарството, скулптурата и графиката за што веќе зборувавме. Кај останатите членови се појавуваат симптоми за едно идентично следење. Сметам дека ваквите настојувања се резултат на школуваните кадри што доаѓаат и го заземаат заслужено своето место.

С. Гуровска